TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä, paitsi maanantaina.

TOIMITUSKUNTA:

W. N. REIVO—A. SALMI—L. MOILANEN—J. MALO—K. E. HEIKKINEN

TOVERI

(The Daily Comrade)

The Organ of the Finnish Workers in the Western States. The Only Finnish Daily in the West. Published Daily, Except Monday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Company.

Advertising Rates in effect July 1, 1912, 40c per inch. Special discount allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, OREGON.

AUGUST NIKULA, Manager.

Entered as second class matter July 18, 1912, at the Post-Office at Astoria, Oregon, Under the Act of March 3rd, 1879.

SUBSCRIPTION RATES:
IN UNITED STATES AND CANADA:
For 1 year $3.50; For 6 Months, $1.75; For 3 Months, $1.00; For 1 Month 40c.

Ilmoitushinta 40c palstatuumalta. Kuoleman-ilmoitukset $1.50 kerta ja muistovarsyilla $2.00 kerta. Kihlaus-, syntyma- ja avioliitto-ilmoitukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmoitukset 25c kerta, naimailmoitukset $1.00 kerta, avioero-ilmoitukset $1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset seuraavan mintaluettelon mukaan palstatuumalta: 1 v. 20c, ½ v. 20c, 3 kk. 25c, 1 kk. 30c.

Satunnaisista ilmoituksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA JA CANADASSA:
1 vuosikerta $3.50; 6 kuukautta $1.75; 3 kuukautta $1.00; 1 kuukausi 40c.
SUOMEEN JA MUUALLE ULKOMAILLE:
1 vuosikerta $5.50; 6 kuukautta $3.00.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toim. 832.

1

Sosialistien vaalivoittoja Norjassa

Norjassa ovat sos. demokraatit sitten viime marraskuun useissa kunnallisvaaleissa saavuttaneet huomattavia vaalivoittoja. Kun marraskuussa koko maata käsittävissä vaaleissa työläiset, kuten tiedot kertovat, suoriutuivat voitokkaina, niin samankaltaiset ovat tulokset olleet joulukuun aikana tapahtuneissa kunnallisvaaleissakin. Niinpä ovat työläiset useitten kaupunkien hallituksissa anastaneet itselleen määräävän aseman, mutta vieläkin useimmissa kaupungeissa on heidän puolueestaan tullut voimakkain puolue, kuten esim. Stavangerissa, Thronjemissa ja Bergenissä. Ovatpa sos. demokraatit itse pääkaupungissa, Kristianiassakin, saavuttaneet huomattavia tuloksia. Niinpä he voimakkaalla agitatsionilla anastivat kuusi sijaa porvareilta valtuustossa, joten heidän hallussaan on nyt kaikkiaan 41 paikkaa, kun taasen oikeistolla on vain 35 sijaa ja vasemmistolla 5 ja radikaaleilla 3. Keskimäärin kasvoi sos. demokraattien äänimäärä viimeisten vaalien aikana 12 pros. kun taasen porvarien äänimäärä vastaavassa suhteessa laski.

Epäkansanvaltainen kansanvaltamme

Tasavaltaisesta hallitusmuodostaan huolimatta on Yhdysvallat mitä epäkansanvaltaisin maa. Mutta siitäkin huolimatta pelkää valtaluokka sitäkin kansanvaltaisuuden irvikuvaa joka täällä on olemassa. Yhdysvaltain perustuslain muuttaminen on mitä vaikein tehtävä, eikä enemmistö äänestäjistä sitä voikaan tehdä, se kun tarvitsee kolmeneljäsosan valtioiden lainlaatijakuntien suostumuksen. Harvaanasutut valtiot, joissa väkiluku on pieni, voivat estää perustuslakimuutokset, eivätkä suuremmat valtiot voi sille mitään.

Mutta nykyisin on esillä muuan hauska ilmiö, joka on pannut porvarit kirjoittelemaan tästä perustuslakimuutoksen epäkansanvaltaisuudesta, ei siksi, että he tahtoisivat saada muutoksen aikaan siihen suuntaan, että perustuslaki olisi helpommin muutettavissa, vaan estääksen nämä harvalukuiset valtiot saamasta muutosta lävitse, koska ne, jos ovat yksimielisiä, voivat vähemmistönä sekä estää muutokset, että ajaa ne lävitse. Porvarit iloitsivat tästä epäkansanvaltaisuudesta silloin kun oli kysymys äänioikeuden antamisesta naisille; he luottivat siihen, että harvaanasutut etelävaltiot, jotka aina ovat olleet mustimman taantumuksen tukena, tulevat estämään naiset saamasta äänioikeutta, mutta nyt on kysymyksessä muutamia muita muutoksia perustuslakiin, ja niiden suhteen näyttää suhde olevan päinvastainen, harvaanasutut lännen ja etelän valtiot ovat halukkaampia muuttamaan perustuslain näissä suhteissa, mutta esim. New York joka väkilukunsa puolesta vastaa kahdeksaatoista pientä valtiota, jäisi silloin melkein sananvallatta.

Perustuslaki on porvarien mielestä vieläkin liian helposti muutettavissa, vaikkakaan ei siihen ole vielä sen koko olemassaolon aikana saatu kuin alle kahdenkymmenen muutoksen.

Nykyiset suhteet olisivat muutettavat toisiksi. Kansanvaltaisuuden nimessä olisi päästävä siihen, että perustuslaki olisi muutettavissa yksinkertaisella äänten enemmistöllä ja silloin meillä ei olisi pitkää aikaa odotettavana, ennen kuin esim. naisilla olisi äänioikeus, mahdollisesti yksikamarinen eduskunta ja monet muut kansanvaltaisuuden jarrut poistettuna.

Luonnollisesti ei siihen kuitenkaan tulla pääsemään ennen kuin valveutunut työväestö sellaisen muutoksen pakottaa voimaan.

YKSIVEROJÄRJESTELMÄ

Yksverojärjestelmän (single tax) kannattajat esittävät yhteiskunnan parannushommansa perustaksi maaveron. Se yksi ainoa vero käytäntöönpantuna saattaisi yhteiskunnan sille tolalle, että kaikenlainen kurjuus poistuisi. Se on niiden opin sisältö. Tarkotuksena on täten saattaa pohattain hallussa olevat suuret maaomaisuudet verotuksen avulla kansan käytettäväksi. "Maa on vapaa lahja ihmiskunnalle", "maahan ei mikään luokka saa ottaa monopolia", y. m. tämäntapaisia lauseita käyttävät yksverojärjestelmän edustajat. Ne ovat sellaisia ylimalkaisia lauseita kuin "oikeus elämään" y. m. s. Minkälainen on sitte se yhteiskuntajärjestelmä tai tuotantomuoto, johon tällä tavalla pyritään? Siitä ei ole yksverojärjestelmän edustajilla suuria huolta. Ei ole heillä huolena yhteiskunnan tuotantomuodon kehityssuunnan tunteminen. Yksverojärjestelmän yksinkertainen lääke merkitsee vain maanviljelyksen yksilöllisen tuotannon edistämistä. Se on pikkuporvarillisen ihanteen mukainen. Maan suuromistajaa verotetaan "ansiottomista tuloista". Maanomistaja vain joka omistaa maan, minkä päällä teollisuuskapitalistin tehdaslaitokset ovat, maksakoon veroa. Samoin maanomistaja, joka kantaa vuokraa vuokratalojen omistajalta, jonka talot sijaitsevat maanomistajan maalla. Asiahan on mitä yksinkertaisin. Suuret maa-alat, jotka nykyään ovat korporatsioonien hallussa joutilaina odottamassa sopivia keinottelumahdollisuuksia, joutuisivat siten pakostakin maanviljelyshaluisille. "Sosiaalinen pulma" olisi siten ratkaistu.

Yksverojärjestelmän edustajat näkevät maanomistajan "ansiottomat tulot" ja tuomitsevat monopolisoimisen maahan, elämisen ehtojen lähteeseen, mutta he eivät näe koko kapitalistista riistoa, riistoa teollisuudessa, työn riistoa. Siksipä yksverojärjestelmän edustaja jättääkin teollisuuskapitalistin tehtaineen ja laitoksineen samoin kuin muutkin kiskurit — paitsi maanomistajaa — rauhaan.

Äskettäin julkaisi Manhattan Single Tax Club-niminen yhdistys New Yorkissa lentolehtisen, jossa esitetään yksverojärjestelmän pointeja. New York Callin selityksen mukaan kysytään puheenaolevassa julistuksessa tokko New Yorkin asukkaat tietävät sitä, että he maksavat joka vuosi 300,000,000 dollaria maaloordeille, maan arvosta, jota maaloordit eivät ole aikaansaaneet? "Maa on vapaa lahja ihmiskunnalle", selitetään julistuksessa. New Yorkin asukkaat eivät luultavasti sitäkään tiedä.

New York Call kirjottaa asian johdosta seuraavia asiallisia huomautuksia:

Manhattan Single Tax Club ajattelee, että New Yorkin asujamisto ei tiedä siitä mitään, että se maksaa noin huikean summan vuosittain maanvuokraa, kun se sisältyy asuntovuokraan, jota he maksavat. Siispä, jos maanvuokra jollakin tavalla voitaisiin vetää päivänvaloon, ei sitä enää maksettaisi. Tämän selventävän tilan aikaansaamiseksi löytyy nyt mainitulla yhteiskunnan parantajajoukolla varsin yksinkertainen keino: On eroteltava — lain avulla tietenkin — vuokran maksu kahteen erään. Kunkin kuukauden ensimäisenä päivänä maksetaan asuntovuokra ja kunkin kuukauden 15:sta päivänä maanvuokra. Silloinhan vuokralaiset selvästi näkevät että maaloordit saavat tuon edellämainitun huikean summan — 300,000,000 dollaria vuosittain. Nykyään kun maksetaan kaikki yhdellä kertaa, eivät vuokralaiset huomaa kuinka paljon vuokraa menee maaloordeille.

Keino on tosiaankin yksinkertainen, yhtä yksinkertainen kuin koko yksverojärjestelmän yksinkertaisuus. Kysymys on nyt vain siitä — huomauttaa New York Call — "kuka panee kellon kissan kaulaan?" Miten voidaan erottaa asuntovuokra maanvuokrasta, niin että vuokralaiset sen tajuaisivat ja kieltäytyisivät maanvuokraa maksamasta, samalla kuin ne kyllakin jatkaisivat muitten vuokrien maksamista? Sitenkö, että kehoitetaan vuokralaisia liittymään yhteen? Mutta silloinhan heidan pitäisi tämä yksinkertainen tosiasia jo tajuta — ennenkuin heillä yhdistymisen tärkeys olisi selvillä. Entäs maaloordit? Olisivatko he suostuvia tuohon suunnitelmaan? Tokkohan? Entäs laki? Eikös siitä ole jo kokemusta? Mitään apua ei siis näytä olevan tulossa siltä suunnalta.

Sana "maksaa" näyttääkin yksverojärjestelmän ajajain päät sekottavan tässä asiassa. Kun "maksamisesta" vain on puhetta, niin vuokralainen ei kirjaimellisesti "maksa" maanvuokraa. Talonomistaja se on, joka "maksaa" maanomistajalle. Vuokralainen "maksaa" vain talonomistajalle. Se tosiasia, että talonomistaja "maksaa" maanomistajalle vuokralaiselta kiskomastaan vuokrasta, ei muuta asiaa, vuokralainen ei kirjaimellisesti "maksa" sitä enemmän kuin voidaan sanoa hänen "maksavan" talonomistajan leipää, vaatteita y. m., joita hän hankkii itselleen vuokralaiselta kiskomillaan varoilla.

Tosiasia on, että kaikki "ansioton tulo" — josta maaloordeille tuleva on vain osa — on lopultakin työväestöltä riistettyä, työläisten työstä. Se on kaiken riiston pohja. Huolimatta siitä, kuka se on, joka "maksaa", on työläisten työ kaiken sen tuottaja, jolla maksu suoritetaan.

Tämän riistöjärjestelmän muutosta ei saada aikaan yksverojärjestelmän esittämillä lääkkeillä. Koko riistojärjestelmä kaikkine monimutkaisine muotoineen on poistettava. Yhteiskunnan taloudellinen kehitys tuotantomuodon yhteiskunnalliseksi muuttamisen kautta on luonut perustuksen sellaisen järjestelmän muodostamiselle, jossa riistosta vapaa yhteiskunta vain käy mahdolliseksi. Mutta pikkuporvarillinen unelma ei ole sen mukainen, se on päinvastoin sen vastakohta. — Työm.

Sekaannusta Ruotsin sos. dem. puolueessa

Tukholmasta kirjottaa "Berner Tagewachtin" kirjeenvaihtaja:

Ruotsin Sos. demokraattisen puolueen keskuudessa, samaten kuin useimpien muittenkin maitten sos. demokraattisten puolueitten keskuudessa nykyisen maailman sodan aikana, on kansainvälisen sosialismin kannattajilla ollut ankaria kamppailuja radikaalien ja sosialipatrioottien kanssa. Tuo taistelu on nyt Ruotsissa kärjistynyt huippuunsa siellä kun valmistaudutaan parhaillaan puolueen keskuudessa pidettäviin, koko maata käsittäviin puoluepäiviin tulevan helmik. 12—18 pp., joilla arvellaan päästävän ratkaisevaan tulokseen, samalla kun siellä myöskin tullaan valmistamaan ohjelma lähenevää vaalitaistelua varten.

Että puolueen johtavissa piireissä näitä vastustava voimia pidetään varsin huomattavina, käy ilmi siitä, että niitä vastaan on järjestetty mitä huolellisin ja perusteellisin agitatsioni kautta koko maan. Ollessaan maassa kaikkien muitten paitsi kahden puoluelehden johdossa, pitäessään hallussaan puolueen kassaa ja johtoasemia, on puolueen johtava aines kuumeisessa toiminnassa, sillä puolueen varoilla lähetetään puhujia ympäri maan vastustavia aineksia vastaan väittelemään ja tilanteen johdosta julkaistaan suuri määrä lentolehtisiä, joissa asema perusteellisesti kuvataan. Samaten on kummaltakin puolen julkaistu laajoja teoksisa aseman selvitteeksi.

Puolueen johtajille tuottanee suurinta pelkoa se, että edustajakamarissa on vastustusvoimilla enemmistö. Puolue kuitenkin näkyy tulevien valien ehdokkailta vaativan ehdotonta kuuliaisuutta. Tästä on sukeutunut ankara riita nuorisoliiton kanssa, jonka johdossa ovat radikaaliset ainekset. Onpa menty niinkin pitkälle, että suoranaisesti on uhattu puolueesta erottaa nuorisoliiton johtavat henkilöt. Tulevilla puoluepäivillä aijottanee kaikesta huolimatta nuorisoliitto pakottaa kuuliaisuuteen, mutta on arvattava, että se toimenpide tulee voimaan vasta äärimäisiä ponnistuksia käyttäen ja että siitä kenties tulee vakavia hajaannuksiakin syntymään.

Kaikesta tästä päättäen tulevat nuo puoluepäivät olemaan mitä suurimmassa määrässä mieltäkiinnittävät, sillä niitten tulokseista melko suuressa määrässä tulee riippumaan Ruotsin sosialistipuolueen vastainen toiminta ja toimintaperiaatteet, sekä Ruotsin edustajahuoneen sosialistipuolueen kokoonpano.

Että Ruotsin sosialistipuolueessa todellakin on nykyisin vaikeita sisäisiä rettelöitä, on jo pitemmän aikaa ollut tiettynä, mutta tänne saakka tulevat satunnaiset tiedonannot ovat otettavat varovaisesti, sillä ne saattavat antaa kokonaan väärän kuvan tilanteen todellisuudesta. Mikä on tiettyä, on se, että siellä ovat n.s. nuor-sosialistit aina taistelleet puoluetta vastaan ja nyt kun eräät puolueen johtajat ovat antautuneet jossakin määrässä tukemaan hallituksen menettelyä sotasuhteissa, s.o. vajonneet isänmaallisuuteen, niin on se ollut omiaan tekemään tilanteen vielä entisestäänkin sekavammaksi. Toivottavasti tuleva puoluekokous voi järjestää asiat ilman suurempaa vauriota sosialistiselle liikkeelle Ruotsissa.

Yleisiä uutisia

Lainlaatijain toimet

(Jatkoa 1:ltä sivulta)

vosta. Että kymmenen vuotta taaksepäin Amerika sai viedä Manchuriaan ylimääräisesti raaka-aineita, rakennustarpeita ja muita venäläis-japanilaisen sodan hävityksen korjaustöitten käynnissä ollen sen hän jätti sanomatta. Sen sijaan hän riensi vakuuttamaan, että ellei Amerikalla ole sellaista sotavoimaa, joka takaisi sen esiintymiselle huomioon oton ensimäisen luokan valtojen rinnalla niin tulevat toiset maat syrjäyttämään Amerikan tavarat kokonaan markkinoilta.

Puheensa lopulla hän mainitsi uudesta manööverikentästä joka tulee muodostettavaksi American järven luokset Tacoman lähelle ja puheensa jälestä hän suvaitsi edusmiehille kahdenkeskisessa keskustelussa suosittaa lainlaatijakunnalla käsiteltävänä olevan ehdotuksen hyväksymisestä koskien sotilasharjoitusten saattamista pakolliseksi kouluissa.

Edustajahuoneessa 84 äänellä 10 vastaan hyväksyttiin ehdotus yleisäänestykselle asettamisesta kysymyksen perustuslain uudistamis-konventsionin pitämisestä v. 1920. Ehdotus menee nyt senaatissa käsiteltäväksi.

Muitten lakiehdotusten ohella on esitetty ehdotus, joka tulisi kieltämään kaupasta ruokasäilykkeet, joita on pidetty säilytettyinä pitemmän kuin vuoden ajan. ja määrää, että "kylmässä säilytettyjä" (cold storage) ruokatavaroita, munia ja muuta ei saada myödä muutoin kuin varustettuna painetulla ilmoituksella tavaran laadusta. Myöskin on edustajahuoneessa ehdotettu valtion maanviljelyskomissionereille annettavaksi oikeuden tarkastaa kaikissa ruokatarpeita valmistavissa teollisuuslaitoksissa puhtautta ja muita terveydenhoitoon kuuluvia seikkoja.

Oregonin valtion lainlaatijakunta toimessa.

Salem, 18 p. tammik. — Edusmies W. A. Jones, Marion kauntista on ehdottanut, että laki ~~kirjoista poistettaisiin äitiys-eläkelaki~~, joka on ollut voimassa kolmen vuoden ajan Oregonissa. Marion kauntin hallitus on taistellut ankarasti sanottua lakia vastaan. Kun laki tuli voimaan ei kauntin tuomari Bushey suostunut panemaan lakia käytäntöön se on myöntämään eläkettä lain mukaan sitä ansaitseville leskille ennenkuin valtion ylioikeus hänet siihen pakoitti. Oikeudenkäyntikulut sai kaunti maksaa osaksi, joten laki on Marion kauntissa ollut enemmän rettelöitten aikaansaamiseksi kuin eduksi. Nykyisen lakiehdotuksenkin arvellaan olevan lähtösin kauntin viranomaisten vastarinnasta äitiyseläkelakia vastaan.

Edusmiesten keskinäisissä nurkkakokouksissa on jauhettu edelleen lakkovahtimisen kieltämislakia ja Portlandin poliisiviranomaiset ja heidän joukossaan tuomari Langguth ovat saapuneet Salemiin ollakseen saapuvilla uudestaan pidettävissä nurkkakokouksissa torjuakseen päältäin senaattori Moserin tekemän syytöksen, ettei muka Portlandissa viranomaiset ole pitäneet voimassa lain vaatimaa järjestystä.

Toisten ehdotusten keralla on esitetty ehdotus perheensä elatuksen laiminlyönnin rikolliseksi julistamisesta ja siitä erikoisen ankaramman rangaistuksen säätämisestä.

Naiset saavat äänioikeuden pohjois-Dakotassa.

Bismarck, N. D., 18 p. tammik. — Naisten äänioikeuden ajajat ovat mielihyvällään lainlaatijakunnan tekemistä päätöksistä. Edustajahuone hyväksyi näet kaksi jo senaatissa hyvaksytyä ehdotusta, joista toinen antaa naisille heti rajoitetun äänioikeuden ja toinen asettaa lailliseksi järjestyksessä seuraavissa vaaleissa ratkaistavaksi ehdotuksen naisille täydellisen äänioikeuden myöntämisestä.

Pohjois-Dakotan perustuslaki sallii lainlaatijakunnan säätää rajoitetun äänioikeuden naisille: samoinkuin muutenkin järjestellä vaaleja ja nyt säädettiin vaalilakiin säädös, joka antaa naisille oikeuden äänestää kaupunkien vaaleissa ja presidentin valinnassa. Säädös astuu voimaan heinäkuulla. Täydellinen äänioikeus naisille ehtii v. 1920 jos kaikki menee viivyttämättä perustuslakien mukaan.

SAKS. KAAPPARI JATKAA LAIVOJEN TUHOAMISTA

(Jatkoa ensimäiseltä sivulta.)

kaapparia mereltä saattaa vakuuttaa, että kaappari on vielä irrallaan hävitystyötään jatkamassa.

Saksalaisen kaapparin on onnistunut estää kiinniotettujen laivojen miehistön saamasta lähempää selvyyttä kaapparin asestuksesta ja muusta, ollen siitä ainoana tietona, että se oli jokin Möwen taikka risteilijä Vinetan kokoinen alus.

Useita liittoutuneitten valtain risteilijöitä kaapparia etsimässä.

New York, 18 p. tammik. — Kaapparia takaa-ajamassa muitten muassa on englantilainen risteilijä Vindictove Glasgow ja apuristelijöiksi asestetut Orama ja Edinburgh Castle, jotka ovat viime aikoina olleet liikkeellä eteläisellä Atlannilla; sen lisäksi on etsinnässä liikkeellä ranskalaisia ja japanilaisia risteilijöitä, ollen liittoutuneille toive saada kaappari kiinni mahdollisen pian. Paitse sitä on tietymättömissä minne kaapparin kiinni ottamat mutta upottamatta jättämät laivat ovat joutuneet. Mahdollisesti niitä on saksalainen kaapparimiehistö kuljettamassa jonnekin ja liittoutuneitten laivat koettavat saada kiinni niistä jonkun.

Etelä-Atlannilla liikkuvien laivojen sotavahingon-vakuutus on nostettu huomattavasti sen jälestä kun tuli tieto kaapparin merellä liikkumisesta. Upotetuiksi ilmoitettujen laivojen arvo lastineen on yli 10 milj. dollarin, mikä ei suinkaan ole vähäinen summa vakuutusyhtiöille.

Kuten luonnollisesti on Atlannille joukko suuria laivoja matkalla Europaan ja laivojen turvallisuuden suhteen vallitsee meriliikkeen harjoittajien piireissä yleensä levoton mieliala Ranskalaisten ja englantilaisten sotalaivojen varoitussähkösanomia noudattaen liittoutuneitten hallitusten sotatarpeita kuljettavat sikäläisten maitten alaiset rahtilaivat eivät ole lähteneet merelle. Ainoa laiva, joka lähti Europaan oli Chicago, joka lähti tänä aamuna klo 7 aikaan Bordeauxiin.

Submariinitkin upottavat laivoja.

Lontoo, 18 p. tammik. — Laivaliikennetoimisto on ilmoittanut, että saksalainen submariini on upottanut englantilaisen höyrylaiva Auchen Crag'in, purjelaiva Kinpurneyn ja tanskalaisen höyrylaiva Omsk'in. Auchen Crag oli 3,916 tonnin kantoinen.

PUOLALLE MUODOSTETAAN OMA ARMEIJA.

(Jatkoa ensimäiseltä sivulta)

litusmuotoa, neuvosto lausuu julistuksessaan edelleen:

"Suuren, hyvin kouluutetun puolalaisen armeijan luominen, joka on valmis taistelemaan, on tarpeellinen meille. Sellainen armeija... tulee suuresti auttamaan Puolalle tarpeellisten rajojen saavuttamisessa."

Julistuksessa kehotetaan kaikkia Puolan poikia "täyttämään velvollisuutensa" maataan kohtaan taistelemalla ja — kaatumalla.

Varakuningas nimitetty.

Exchange Telegraph Co:lle Warsovasta Amsterdamin kautta saapunut sähkösanoma kertoo Saksan keisarin nimittäneen Puolan varakuninkaaksi ruhtinas Vaclaw von Njemojovskin. Ruhtinas Njemojovski nimitettiin äskettäin Puolan kruunun marsalkaksi. Hän on puolan viimeisen kansallishallituksen (1830) presidentin pojanpoika.

KAKSI OPETTAJAA AMMUTTU.

Oklahoma City, tammik. 18. — Neiti Nellie K. Dunn, opettajatar Wheelerin koulussa, ja Rowland D. Williams, musiikin opettaja, kaatuivat tänään salamurhaajan kuulien lävistäminä. Salapoliisit arvelevat, että sama mies on murhannut kummankin. Erästä neiti Dunnin sukulaista etsitään.

Alinpalkkalaki ylioikeudessa

Washington, D. C., 18 p. tammik. — Oregonin valtion naisten alinpalkkalaki joutui uudelleen ylioikeuden edessä kysymykseen tänään kun lain perustuslaillisuuden puolustamiseksi ylioikeudelle esitettiin valtion väitteet. Lain perustuslaillisuuden on eräs portlandilainen paperilaatikko-tehtailija vetänyt ylioikeuden ratkaistavaksi väittäen, ettei Oregonin valtiolla ole oikeutta rajoittaa hänen "vapaan Amerikan kansalaisen vapautta teettää työtä sellaisella palkalla kuin vapaat amerikalaiset työläiset tahtovat tehdä." Ylioikeudentuomari Brandeis, joka aikaisemmin valmisteli puolustusväitekirjaa sanotun lain puolesta vetäytyi pois ylioikeuden tuomaripenkiltä siksi aikaa kun sanotusta kysymyksestä päätetään.

Lääkäristä tehty kontre-amiraali

Washington, tammik. 18. — Ystäväänsä ja yksityislääkäriänsä, tri Carney T. Graysonia, kunnioitti presidentti Wilson tänään ylentämällä hänet lääkintätoimen tirehtööriksi laivastolla kontreamiraalin arvolla.

Kansankirjeitä

CALIFORNIA

SAN FRANCISCO.

Vetoomus Friscon naisiin ja Naisten Osuuskodin osakkeenomistajiin.

Kohta on kuusi vuotta kulunut siitä kun Friscon naiset ovat perustaneet itselleen kodin, jossa työstä vapaana oloajallaan voivat asua, maksaneet $4.50 viikolta ruuasta ja vuokrasta yhteensä. Jokainen tietää, etenkin näin kalliina aikana, että siitä ei suuria voittoja jää ja se tuskin riittääkään. Ei tarvitse olla hyvinkään paljon laskutaitoinen joka osaa tämän summan $4.50 laskea, niin että jääkö siitä sitten vielä jälelle niin paljon, että voisi kodin kalustoa korjata ja laittaa kodissa asuville tytöille ajan tarjoomia mukavuuksia joita koti hyvin kipeästi kaipaisi ennen kun asujat olisivat siellä tyytyväisiä. Mutta onkohan syy sitten niissä naisissa jotka ovat sellaisen kodin täällä perustaneet ja eivätkä sitä sitten pidä kunnossa? Ei, syy on kaikissa niissä jotka näkevät että naistenkoti on hyvä olemassa, mutta silti eivät toimi mitään sen hyväksi, vaan aina siellä käydessään huomaavat siellä löytyvät viat ja puutteellisuudet. Ne muutamat tytöt jotka ovat koettaneet pitää kodin ovia auki kaikille jotka vaan sinne ovat tulleet eivät ole myöskään muita kuin työläistyttöjä, jotka tekevät pyöreitä päiviä niissä herrasväen keittiöissä.

Siksipä päätimme kutsua yleisen naisten kokouksen kokoon tämän tammik. 25 pnä kello 8.30 illalla. Etenkin osakkeenomistajia kehoitan saapumaan kokoukseen silloin, sillä poissaolevat aina saavat tyytyä läsnäolevien päätökseen. Kysymys on josko jatketaan kodin toimintaa vai joko pistetään ovet kiinni **ja se riippuu teistä Friscon tytöt, annatteko sulkea kotinne ovet.**

Silmäillessäni kodin päiväkirjaa, sieltä huomasin että yhdeksänkymmentä yksi eri henkilöä ovat vuoden pitkään kotia hyväkseen käyttäneet ja näistä on moni asunut useamman kerran vuodessa ja jos nämä yhdeksänkymmentä yksi tyttöä saapuisivat kokoukseen ja ottaisivat osaa toimintaan, niin silloin ei olisi tarvis puhua kodin lopettamisesta mitään. Niidenkin joilla on arkkuja ja tavaroita siellä, on tämä asia pidettävä mielessään, sillä jos emme maksa vuokraa niin silloin on meidän pakosta lähdettävä ja teidän on itse pidettävä huoli tavaroistanne joita on kodissa säilytetty.

Moni ehkä on ihmeissään tästä tällaisesta kirjotuksesta ja ajattelee, että se on turha hälyytys. Toiset taas ovat mielissään siitä, että niinhän sen pitikin käydä kun en minä ole